

IRODALMI ÉRTESÍTŐ.

„Imák és beszédek. Elmondattak az unitárius vallás közönségnek 1887-ben Dicső-Szent-Mártonban tartott zsinati főtanácsa alkalmával.“ Ez imákat és beszédeket még a zsinati főtanácsossal összekötöttesben volt alkalmunk ismertetni. Most egy csinos füzetben együtt adattak közre s olvasóink megjelenésükről értesülve, úgy hisszük, sietni fognak e tartalmas füzet megszerzésével. Ára 30 kr. Kapható szerkesztőségünknel. — Az Unitárius Közlönyből, mely a Dávid F.-egylet kiadásában s Nagy Lajos és Boros György tanárok szerkesztésében jelenik meg, már három szám adatott ki. E közlöny a vallásos és erkölcsös élet ébresztésére van szánva, mire népszerű nyelven írott cikkekkel törekszik. Már régebb jeleztük e folyóirat hasábjain népszerű iratoknak egyházunkban való szükséges voltát. Az Unitárius Közlöny kétségtelenül szükségét pótol s megjelent három száma szerencsés kezdet a célra. Óhajtuk, hogy minél szélesebb körben nyerjen népünk közt elterjedést. A cikkekhez illusztrációk is jelennek meg és mint a 3-ik számból látjuk, már nem külön melléklet gyanánt, hanem a szöveg közt, mi a lap előnyére leend. A havonként megjelenő lap ára 1 frt 20 kr. Egyes szám ára 12 kr. Az egylet tagjai 1 frt tagsági díjért kapják a lapot. Előfizetés vagy tagsági díj Bágyi Kálmán egyl. pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra, (Trencsin-tér, pénzügyi palota.) — A halhatatlanság kérdése a klasszikus irodalomban. Dr. Hegedüs István egyetemi tanárnak a Dávid F.-egyletben tartott felolvasása. Különlenyomat a Prof. Közlöny 1887. évfolyamából. Kiadta a Dávid F. egylet. E tudományosan és aethetikai érzékkel írt szép felolvasás bolti ára 10 kr. Az egylet tagjainak meg 5 kr. — A marosvásárhelyi ev. ref. collegium könyvnyomdájának száz éves története 1786—1886. Irta Koncz József tanár. A marosvásárhelyi ev. ref. collegium történetírója fáradhatlan buvárkodásának egyik gyümölcse e könyv, melyben részletes adatokban tünteti fel a nevezett nyomda történetét. Megjelent Marosvásárhelyt Imreh Sándornál. Ára 60 kr. — Névkönyv az erdélyi ev. ref. egyházkerület számára. 1888. Szerk. Ince Lajos ev. ref. püspöki titkár. Harminczegyedek évfolyam. A Névkönyv elején a széki egyházmegye több egyházközségének történetét adja. S aztán következik a kerület egyházközségeiről és iskoláiról gondosan összeállított kimutatás. — Az unitárius egyházi törvényt a házasságok felbontásáról és érvénytelenítéséről Kőváry Mihály ügyvéd újra dolgozta s illetve megtoldotta az anyagi részszel, Mikó Lőrincz házasságjoga nyomán, tekintetbe véve a házasságjog legujabb fejlődését is. A munka csak akkor fog közreadatni, hogyha az egyházi Főtanács is helyben hagyja. Midőn ezt regisztráljuk, nem tehetjük, hogy kifejezést ne adjunk amaz óhajunknak: vajha nevezett jogász afia, kinek nevével a Jogtudományi Közlönyben is gyakran találkozunk, most már a Mikó Egy-

házjogának, melyet a néhai oly nagy fáradsággal alkotott össze, az újra irására és sajtó alá rendezésére vállalkoznék! Ezzel megbecsülhetlen szolgálót tenne egyházunknak.

(G.) Tanulmányok a magyar protestáns egyház és irodalom történetéből. Ily című munka jelent meg Sárospatakon Zoványi Jenő theologiai segédtanártól. Mint a mű címe is mutatja, az ifju szerző e munkájával oly térre lépett, melyen csak üdvözlünk kell. Mert jóllehet több jeles munka jelent meg ez irányban, mégis a protestáns egyház és különösen irodalom történetében még nagyon sok a feldolgozandó anyag és megvitandó kérdés. Az egész mű tartalmaz öt értekezést, melyek részint a „Sárospataki Lapok“-ban, részint az „Egyházi és Iskolai Lap“-ban már megjelentek. Az első és második értekezés Mélius Péterrel foglalkozik. Az első exegetikai munkását tünteti fel, melyet kifejtett egyházi beszédeiben és biblia-fordításaiban s így e tárgy egészen új irodalmunkban, a második pedig ifju korával foglalkozik (1536—1558) és azt igyekszik kimutatni, hogy Mélius nem 1515-ben született, a mint sokan elfogadták, hanem 1536-ban, még pedig nemesi családból, tehát sohasem volt juhász, hanem tanult Tolnán és nem Debreczenben; 20 éves korában (1556) a wittenbergi egyetemre iratkozott, honnan 1558. elején már Debreczenbe lelkésznek hívták. A harmadik értekezés címe: „Jézus Sirák könyve magyar nyelven (Kolozsvár, 1551)“, melyben szerző kimutatja, hogy ennek szerzői Zigericus és Tövisi tolnai egyházi férfiak. A negyedik értekezés meg azzal foglalkozik, hogy a 17. százban nem egy, hanem két Uzoni nevű egyházi ember élt, Boldizsár és Balázs, kiket sokan egynek vesznek; az ötödikben pedig azt vitatja szerző, hogy Bornemisza Péter elveiben lutheránus volt. Az egész művet világos nyelv, könnyen áttekinthető szerkezet, szigoru logica jellemzi. E tanulmányok az ifju író iránt szép reményekre jogosítanak.

A „Protestáns Népkönyvtár“ XII-ik és utolsó számát vettük A fontos vállalat egy évi rövid pályafutás után megszűnt. Nem a helyes szerkesztés hiánya, vagy a vállalat felesleges volta miatt szűnnek meg e hasznos füzetek, hiszen szellemi és anyagi áldozat járult annak fenntartásához, hanem a pártolás hiánya miatt, mely annyi szép törekvésnek útját állja. Sezt valóban sajnálni lehet, annál is inkább, mert a lelkészek munkáját könnyítette volna meg leginkább. Sok mindent elmondott volna az a havi kis füzet, mit a lelkész bajosan mondhat el pl. a bért fizetni nem akaró Hilibi Gál Andrásokról, meg a vasárnapon sem pihenő Dombos Gyuriékről. Ismételjük, megszűnése sajnálatos jelenség.

Petőfi-Museum. E cím alatt évnegyedes folyóirat indult meg Kolozsvárt dr. Csernátoni Gyula, dr. Ferenczi Zoltán és Korbuly József kiadásában. A folyóirat célja, hogy tudományos alapon tisztázza a nagy költő életrajzi adatait. Ez irányban már a megjelent első füzet is sokat tesz, s ezért melegen ajánljuk minden irodalom-barátnak, s a kiadókat pedig dicséretes vállalatukban üdvözljük.

Éppen most kaptuk Luther életét. Dr. Masznyik Endre pozsonyi theol. akad. ny. r. tanártól. E jókora terjedelmű kötetről közelebbi füzetünkben szólunk.

KÜLÖNFÉLÉK.

Egyházi élet. Kolozsvári eklezsiánk idei közgyűlése elé terjesztett évi jelentés:

„Folytatni kívánjuk a mult évben kezdett amaz eljárást, hogy az eklezsia évi főbb mozzanatairól a közgyűlés elé jelentést terjeszszünk.

S jelentésünket alig kezdhetnők örvedetesebb dologgal, mint annak a ténynek a constatalásával, hogy az 1886-ban alakult dévai leány-egyháznak anya-egyházközségünkhez való csatlakozását a mult évi sept. 4-én, Dicső Szent-Mártonban tartott zsinati főtanács 8—1887. sz. a. megerősítette. A leány-egyház népessége nem nagy, mert a Déván és környékén lakó unitáriusok száma ez idő szerint 42-re megy, de mindenestre fölemelő, hogy azon sirhant felett, melyben anya-eklezsiánk martyromságot szenvedett, első és legnagyobb papjának hamvai nyugosznak, e szerény virág, mintegy a mult engeszteléseül és jobb idők jele gyanánt kinyilt. Kérjük a mindenható Istent, hogy adja nekünk az ő kegyelmét és segedelmét annak ápolására és növelésére, hogy az idővel mindinkább fejlődjék és nagyra nőjjön.

A mult évben eklezsiánkban nagyobb építkezés nem történt; s hála Istennek, nem is volt szükség reá. Csupán a belmagyar-utca 8. sz. papi háznál köveztetett az udvar az épület nagy előnyére újra, mi 80 frt 2 kr költségbe került. De épületeink biztonságára nézve tétetett egy igen szükséges intézkedés. Ugyanis templomunk és tornyunk nem levén még biztosítva, Berde Mózes gondnok afia indítványára és sürgetésére „a bécsi biztosító intézet“ kolozsvári főügynökségénél 20,000 frt erejéig biztosítottak tűz ellen 6 évre évenként fizetendő 25 frttal. Ezt már rég kellett volna tennünk, s megnyugvásul szolgálhat, hogy már meg van téve.

A kebli tanács az eklezsia vagyonát a lefolyt évben is lelkiismeretességgel igyekezett kezelni s azt mondhatjuk, hogy vagyonosságunk, bár lassan, de gyarapszik. 1887. év végén pénzalap-vagyonunk:

Érték-papirookban: 11,157 frt 50 kr. Conferenseknél: 5,181 frt 62 kr. Fekete Mihály-alap: 2695 frt. Dobrán Ágora-alap: 650 frt. Ösz-